

La batalla de Garriguella

Es commemora al Mas Llunes el 80è aniversari del bombardeig que van portar a terme avions franquistes amb aviadors de la precisa legió Còndor contra l'aeròdrom republicà de Garriguella-Vilajuïga

Un vell aviador republicà netejant i posant flors en una làpida d'un pilot alemany que havia abatut el 6 de febrer de 1939. Una imatge que ens parla de guerra, però també de perdó i redempció. Aquest aviador es deia Josep Falcó (Barcelona, 1915 - Tolosa de Llenguadoc, 12 de maig del 2014). Falcó, ja exiliat a França –després d'uns anys a Algèria–, un cop va descobrir una làpida que alemanys i franquistes van posar per recordar aquest aviador de la legió Còndor, Friedrich Wuindermuth, no va deixar de retre-li un sentit homenatge. La làpida es pot veure a l'actual C-252 a tocar Garriguella. Falcó ho feia quan anava de vacances a Roses: “Ens vam trobar front a front i va morir ell, però hauria pogut ser jo”, va explicar fa molts anys. Ell va ser un dels quatre aviadors que van aconseguir enlairar-se del camp d'aviació republicà de Garriguella-Vilajuïga enmig del bombardeig d'avions de la legió Còndor. Eren les acaballes de la Guerra Civil i, a Garriguella, es donava el darrer episodi.

Ahir, al Mas Llunes, a Garriguelles, es va voler commemorar el 80è aniversari d'aquest dramàtic moment lligat als atacs que van patir els 11 aeròdroms gironins. El darrer d'aquest va tenir lloc a Garriguella quan la matinada del 6 de febrer de 1939 un esquadró de Messerschmitt BF-109 de la precisa legió Còndor va destruir-hi una trentena d'avions republicans. Els avions estaven a punt d'enlairar-se per passar a França, des d'on tenien ordres de retornar al front. Més enllà de l'èpica de Josep Falcó, més enllà de la tragèdia, l'acte d'ahir va ser un moment per posar sobre la taula la fragilitat de la pròpia memòria i descobrir el gran llegat que ens queda d'aquests aeròdroms i la seva història.

L'escriptor i professor de literatura Joan Manuel Soldevilla va moderar encertadament un col·loqui amb personatges d'excepció: Roberto Plà, coronel de l'exèrcit de l'Aire i historiador d'aviació; José Antonio Chicharro, veterà aviador i propietari d'avions històrics en vol; Josep Playà, periodista i escriptor de diversos articles sobre l'aviador Josep Falcó; Joaquim Soler, veí de Garriguella i autor d'un article sobre l'aeròdrom a la Revista de Garriguella; David Gesalí, historiador, especialista en aviació i Guerra Civil; David Íñiguez, historiador, especialista en aviació i Guerra Civil, i David García, historiador i coautor del llibre *Aeròdroms republicans de Girona 1936-1939*.

Un detall important va sobresortir d'un col·loqui ple de vivències: la dificultat de refer la pròpia història; la dificultat de poder separar la memòria dels fets; la dificultat que es troben investigadors i historiadors, com en el cas de l'atac a l'aeroport de Garriguella, per obrir-se pas enmig de fets que per als que els expliquen són certs, però no necessàriament exactes. Però, també, per demostrar la tenacitat per explicar una història que per dramàtica no deixa de ser fascinant.

Publicat a:

-El Punt Avui. Girona 11-02-2019, Pàgina 24

Font del document: <http://www.elpuntavui.cat/cultura/article/19-cultura/1551968-la-batalla-de-garriguella.html>